

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2025**

Θέμα Α

A1.

Η Μπάρμπα Πομιεχόφσκα υποστηρίζει ότι η δημιουργικότητα στηρίζεται στον συνδυασμό νέων σκέψεων με προϋπάρχουσες έννοιες. Αν και η δημιουργικότητα είναι απερίοριστη, δεν είναι γνωστό τι την προκαλεί, γι' αυτό χρειάζεται να ανατρέξει κανείς στην έναρξη της ομιλητικής ικανότητας. Προσθέτει ότι η δημιουργικότητα ξεκινά από τη βρεφική ηλικία και επισημαίνει πως, ενώ οι περισσότεροι θεωρούν πως αυτή αφορά σε καλλιτέχνες, εφευρέτες και ταλαντούχους ενήλικες και παιδιά, ελάχιστοι γνωρίζουν πως και τα βρέφη διαθέτουν συνδυαστική σκέψη. Κλείνει τονίζοντας την ανάγκη εξέτασης παραγόντων, που επιδρούν αρνητικά στη δημιουργική ανάπτυξη των βρεφών. (Λέξεις 88)

Θέμα Β

B1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

B2.

- **κυριολεξία:** «Η αξία της δημιουργικότητας...παγκοσμίως». Μέσω αυτής δίνεται έμφαση στην πληροφορία, που είναι ο άμεσος στόχος ενός επιστημονικού κειμένου.
- **γ' πρόσωπο:** «Η δημιουργικότητα νοείται», «Η δυναμική σχέση της εκπαίδευσης». Μέσω αυτού δίνεται αντικειμενικότητα και αξιοπιστία στα γραφόμενα, αφού αναφέρονται γενικές αλήθειες και ο λόγος αποκτά κύρος και επισημότητα.
- **ονοματικά σύνολα:** «η επίλυση προβλημάτων... ευχέρειας». Το νόημα γίνεται πυκνό, σοβαρό, επίσημο, χαρακτηριστικά που ταιριάζουν σε ένα επιστημονικό κείμενο.
- **ειδικό λεξιλόγιο:** «αποκλίνουσας σκέψης», «πολυαισθητηριακές εμπειρίες». Το ειδικό λεξιλόγιο δείχνει τη βαθιά γνώση του συντάκτη για το αντικείμενο μελέτης και αποτελεί σταθερό χαρακτηριστικό του επιστημονικού λόγου.

Ζητήθηκαν 2 γλωσσικές επιλογές.

B3.

α. Ο τίτλος του Κειμένου 2 «Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια» είναι **πρωτότυπος**, καθώς σε αυτόν χρησιμοποιείται η **μεταφορική έκφραση** «από την κούνια», στοιχείο που κεντρίζει το **ενδιαφέρον** του αναγνώστη και τον προκαλεί να συνεχίσει την ανάγνωση του κειμένου, για να πάρει περισσότερες πληροφορίες. Η χρήση της **οριστικής** «αρχίζει» δηλώνει κάτι βέβαιο και του **ενεστώτα** προσδίδει διαχρονικό χαρακτήρα στο φαινόμενο που αναφέρεται στον τίτλο. Το **ύφος** και το **λεξιλόγιο** είναι απλό και ταιριαστό στο κοινό στο οποίο απευθύνεται, το οποίο είναι το ευρύ κοινό. Ο τίτλος είναι **δηλωτικός** του περιεχομένου του κειμένου, καθώς προϊδεάζει για το θέμα του κειμένου, που είναι η έναρξη της δημιουργικότητας από τη βρεφική ηλικία «η ανθρώπινη δημιουργικότητα είναι αρχέγονη και ξεκινά ήδη από τη βρεφική ηλικία». Τέλος, στον τίτλο προτάσσεται το κεντρικό θέμα, που είναι η δημιουργικότητα, μέσα από την τοποθέτηση του υποκειμένου «Η δημιουργικότητα» στην πρώτη θέση της πρότασης.

β. Η σύνταξη της περιόδου είναι **ενεργητική**. Η μετατροπή έχει ως εξής: «Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους». Ως προς το **ύφος** αυτό από απλό, άμεσο, ζωνρό και οικείο γίνεται ψυχρό, ουδέτερο, σοβαρό, επίσημο και τυπικό (ζητήθηκαν 2 αλλαγές στο ύφος).

Θέμα Γ

Γ1.

Ο ήρωας παρουσιάζεται προβληματισμένος όχι μόνο για τον χώρο εργασίας του αλλά και για το αντικείμενο αυτής. Ήδη από την αρχή του κειμένου μέσω της **μεταφοράς** «ζαρώνει η καρδιά μου» γίνεται αντιληπτή η δυσφορία που νιώθει κάθε φορά που φτάνει στο γραφείο του. Η **ειρωνεία** «Οι αγαπητοί μου συνάδελφοι» δείχνει τα αρνητικά συναισθήματά του για τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζεται. Το **α' ενικό πρόσωπο** «Δεν μπορώ να καταλάβω», «με απελπίζει», «πάνω στην αγανάκτησή μου» δίνει εξομολογητικό χαρακτήρα στο κείμενο και φωτίζει το μέγεθος της απελπισίας του. Την ίδια λειτουργία επιτυγχάνει και ο **εσωτερικός μονόλογος** «Σκέφτομαι μήπως πρέπει ν' αλλάξω επάγγελμα...», με τον οποίο

εκφράζει τη διάθεσή του να μην παραμείνει σε ένα καταπιεστικό χώρο εργασίας, ακόμα και να αλλάξει επάγγελμα. Παρά τα δυσάρεστα συναισθήματά του, κάνει κάποιες ενέργειες, για να ανακουφιστεί, πηγαίνοντας σε διάφορες πανεπιστημιακές σχολές, για να παρατηρήσει τη φρεσκάδα των νεαρών φοιτητών που έρχεται σε **αντίθεση** με τους μαραμένους από τη δουλειά συναδέλφους του «για να δω τους νεαρούς και φρέσκους φρέσκους-θα τους έχει αποξηράνει έτσι, σώμα και καρδιά, το πολύ διάβασμα, το κλείσιμο ή η βαθιά σκέψη».

Αν ήμουν στη θέση του ήρωα, θα έκανα κάτι πιο δραστικό, για να βγω από τη δύσκολη αυτή κατάσταση. Δε θα έμενα στις σκέψεις, αλλά θα αποφάσιζα να αλλάξω ριζικά την επαγγελματική μου σταδιοδρομία είτε αναζητώντας ένα νέο εργασιακό περιβάλλον είτε ακόμα επιλέγοντας και ένα νέο αντικείμενο σπουδών, που θα μου έδινε ξανά την ελπίδα και τη χαρά για ένα δημιουργικό επαγγελματικό μέλλον.

Από τους μαθητές ζητήθηκαν τρεις κειμενικοί δείκτες. Οι υποψήφιοι μπορούν να διαφοροποιηθούν στην προσωπική τους άποψη.

Θέμα Δ

Δ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στο προσωπικό ιστολόγιο. Αναγκαίος ο τίτλος, η χρήση του στοιχείου της επικαιρότητας και η χρήση του γ' προσώπου ενικού και πληθυντικού αριθμού, καθώς και α' πληθυντικού. Επειδή, ωστόσο, ζητείται η προσωπική γνώμη των μαθητών, απαιτείται και η χρήση του α' ενικού προσώπου.

Τίτλος: Η δημιουργικότητα είναι στο χέρι του σχολείου και στο δικό μας!

Πρόλογος:

Αφόρμηση του συγκεκριμένου άρθρου από ανάγνωση κειμένου με θέμα τη δημιουργικότητα. Αναφορά στην αξία της δημιουργικότητας, στον ρόλο του σχολείου στην καλλιέργειά της.

Κύριο θέμα:

α) λόγοι για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργήσει τη δημιουργικότητα των μαθητών/μαθητριών

- για να βοηθήσει στην απόκτηση πολυαισθητηριακών εμπειριών, μέσω των οποίων ο μαθητής/ η μαθήτρια θα μπορέσει να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις του σχολείου και της ζωής γενικά,

- για να συμβάλει στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του παιδιού, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και ταλέντων,
- για να βοηθήσει στην απόκτηση αυτογνωσίας, αυτοπεποίθησης/αυτοεκτίμησης και στην αναγνώριση της μοναδικότητάς του,
- για να συμβάλει στην ανάπτυξη της φαντασίας, του δημιουργικού νου και της πρωτοτυπίας,
- για να συντελέσει στην απόκτηση ικανότητας ανάληψης πρωτοβουλιών και εύρεσης λύσεων σε διάφορα προβλήματα,
- για να επιφέρει την ψυχική εκτόνωση και την αποφόρτιση από την καθημερινή πίεση.

β) τρόποι τους οποίους οι ίδιοι οι μαθητές επιλέγουν στην προσωπική τους ζωή, για να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους (αναφορά στο θέμα του β' ζητούμενου μέσω μιας μεταβατικής θεματικής περιόδου)

- συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες, όπως μουσική, χορωδία, χορό, ζωγραφική, θεατρικές παραστάσεις,
- σύνθεση έργων, π.χ. ποιημάτων/πεζών, μελωδίας, δημιουργία πινάκων ζωγραφικής,
- συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες π.χ. ποδόσφαιρο, μπάσκετ, συγχρονισμένη κολύμβηση, ρυθμική γυμναστική κ.λπ.,
- μαγειρική και ζαχαροπλαστική,
- παζλ και παιχνίδια κατασκευών.

Επίλογος:

Ανακεφαλαίωση και διαπίστωση της σπουδαιότητας της δημιουργικότητας. Κλείσιμο με συμβουλή για επιλογή δημιουργικών δραστηριοτήτων στον ελεύθερο χρόνο.

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές.